

Bölüm 2

ÖRGÜTSEL SİNİZM¹

Selen UYGUNGİL²

80’li yılların sonlarına doğru, günümüz anlamında örgütsel davranış alanında dikkat çekerek literatüre giren ve gittikçe daha fazla çalışmaya konu olduğu görülen (Helvacı & Çetin, 2012: 1476) sinizm (cynicism) kavramının tarihsel süreci incelendiğinde, eski Yunan’da bir hayat tarzı ve düşünce okulu olduğu görülmektedir. Sinizm kelimesi kökeninin Yunancada köpek anlamına gelen (kyon/kunikos) sözcüğünden türediği düşünülmektedir. Eski zamanlarda siniklere “köpekler” diye seslenilmesinin, siniklerin kendi okulunun bulunduğu Atina yakınlarındaki “beyaz köpek”, “hızlı köpek” veya “beyaz köpeğin yeri” anlamına gelen Cynosarges sözcüğünden kaynaklanmış olabileceği ileri sürülmektedir. Cynosarges, Atinalı nothoiler (fahişe, yabancı veya köle olarak doğduğundan Atina vatandaşı olmayanları tanımlamak için kullanılan terim) için bir gymnasium ve tapınaktı. İlk sinik’in aslında Sokrates’in takipçisi olan ve Cynosarges’de ders veren Antisthenes olduğu bilinmekte ancak, Antisthenes’in öğrencisi olan ve gündüz fener ile dolaştığı ileri sürülen Sinoplu Diyojen’in gölgesinde kaldığı belirtilmektedir. Büyük İskender’in düşüncelerinden ilham aldığı söylenen Sinoplu Diyojen’e günün aydınlığında neden elinde yanan bir fenerle dolaştığı sorulduğunda, “dürüst bir insan arıyorum” cevabını vermiştir. Günümüze kadar gelen bu özlü söz, insanların gerçekte dürüst olmadığı yönündeki inancı temsil eden sinizm kavramını ‘ironik’ olarak tanımlamaktadır. Diğer bir görüş, sinizm kelimesinin kökenini “saf ve gösterişsiz köpek” anlamına gelen “Haplokuon” a dayandırmaktadır. “Haplokuon” Antisthenes’in lakabıdır ve muhtemelen lüksten arınmış yaşam şeklini ifade etmektedir. Konuya ilişkin son görüş ise, sinik olarak adlandırılan ilk kişi Antisthenes olmaması durumunda, terimin kökeninin muhtemelen Sinoplu Diyojen’in köpeksi davranışlarıyla ilişkilendirildiğini ileri sürmektedir. Bu görüşe göre, sinizm sözcüğünün, Diyojen’in kendisini toplumsal gereksinimlerden uzak tutarak, bir fıçı içinde sürdürdüğü yaşam biçimini işaret etmek için kullanılmış olduğu ifade edilmektedir (Dean, Brandes & Dharwadkar, 1998: 342; Erdost & ark, 2007: 514; Piering, 2016; Kurul, 2013: 269; Karacaoğlu & İnce, 2012: 78; Chaloupka, 1999: 5). Nitekim, kinizm’in özü “Tanrıya en yakın olan kişi, en az şeye ihtiyaç duyar” şeklinde açıklanmaktadır (Kurul, 2013: 271).

¹ Bu çalışma “Pozitif Psikolojik Sermaye ile Çalışan Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Adana ilinde bir uygulama” başlıklı doktora tezinden türetilmiştir.

² Öğretim Görevlisi Dr., Adıyaman Üniversitesi, selenuygungil@gmail.com

ların, adaletsiz ücret yönetiminin mevcut olduğu günümüzde ekonomik krizle beraber örgütsel sinizmin oluşmaması neredeyse imkânsız hale gelebilmektedir (Delken, 2004: 19). Öte yandan, günümüz dinamik çevre koşullarında örgütlerin bu koşullara kendilerini uyumlaştırarak ayakta kalma çabaları doğrultusunda sürekli bir değişim içinde olmaları olağandır. Ancak, bu değişim sinik çalışanların dirençlerini de beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla, yöneticilerin sinizmin sebep ve sonuçlarını bilmeleri örgüt başarısı için kaçınılmaz bir gerekliliktir. Buna göre, eğer örgütte sinizm bulguları var ise, olası olumsuz sonuçlarını uygun bir şekilde yönetmek üzere, örgütsel sinizmi etkileyen faktörlerin bilinmesi yöneticilerin bu konuda duyarlı olup, olumsuz sonuçlar doğurabilecek adım atmalarına engel olacaktır (Helvacı & Çetin, 2012: 1478). Daha spesifik olarak örgüt içi, etkin iletişim tekniklerinin kullanımı ile, çalışanların bilgilendirilmesi ve kararlara katılımının sağlanması, ayrıca örgüt kültürü ile bu yaklaşımların desteklenmesi ile örgütlerin, sinizmin yıkıcı etkilerini hafifletmeleri mümkün olabilir.

KAYNAKLAR

1. Abraham, R. (2000). "Organizational Cynicism: Bases and Consequences. Generic, Social and General". *Psychology Monographs*, 126, 269-292.
2. Altınöz, M., Çöp, S. & Sığındı, T. (2011). "Algılanan Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Sinizm İlişkisi: Ankara'daki Dört ve Beş Yıldızlı Konaklama İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma". *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 15(21), 285-315.
3. Andersson, L. (1996). "Employee Cynicism: An Examination Using a Contract Violation Framework". *Human Relations*. 49, 1395-1418.
4. Andersson, L. M. ve Bateman, T. S. (1997). "Cynicism in The Workplace: Some Causes and Effects". *Journal of Organizational Behavior*. 18(5), 449-469.
5. Barnes, L. L. (2010). *The Effects of Organizational Cynicism on Community Colleges: Exploring Concepts from Positive Psychology*. (Unpublished doctoral dissertation). Claremont University.
6. Baz, M., Kaya, S. (2011). "İşveren ve İşgören İlişkileri". *Uluslararası Hakemli Akademik Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 72-95.
7. Bedeian, A. G. (2007). Even if the Tower Is "Ivory," It Isn't "White:" Understanding the Consequences of Faculty Cynicism. *Academy of Management Learning & Education*, 6(1), 9-32.
8. Bernerth Jeremy B., Armenakis Achilles A., Feild Hubert S. ve Walker H. J. (2007). "Justice, Cynicism, and Commitment A Study of Important Organizational Change Variables". *The Journal of Applied Behavioral Science*. 43(3), 303-326.
9. Boyalı, H. (2011). Örgütsel Sinizm ve İş Tatmini Arasındaki İlişkiler: Karaman'daki Bankalar Üzerinde Bir Uygulama. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı.
10. Brandes, P.M. (1997). *Organizational Cynicism: Its Nature, Antecedents, and Consequences*. (Dissertation of Doctor of Philosophy), The University of Cincinnati.

11. Cartwright, S., Holmes, N. (2006). "The Meaning of Work: The Challenge of Re-gaining Employee Engagement and Reducing Cynicism". *Human Resource Management Review*, 16(2), 199-208.
12. Chaloupka, W. (1999). *Everybody Knows, Cynicism in America*. London.
13. Çarıkçı, İ. H., Oksay, A. G. A. (2004). "Örgütsel Yapı ve Meslek Farklılıklarının İş Tatmini Üzerindeki Etkileri: Hastane Çalışanları Üzerine Bir Araştırma". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.9, 157-172.
14. Dean, J. W., Brandes, P. (1998) "Organizational Cynicism". *The Academy of Management Review*, 23(2), 341-352.
15. Delken, M. (2004). Organizational cynicism: a study among call centers. A Thesis Submitted İn Partial Fulfillment of The Requirements For The Degree of Master of Economics, University of Maastricht.
16. ERDOST E. & ark. (2007), "Örgütsel Sinizm Kavramı İle İlgili Ölçeklerin Türkiye'deki Bir Firmada Test Edilmesi", Xv. Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Sakarya Üniversitesi.
17. Helvacı, M. A. ve Çetin, A. (2012). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel Sinizm Düzeylerinin Belirlenmesi (Uşak İli Örneği). *International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish Or Turkic*, 7 (3), 1475-1497
18. İnce, F. (2012). *Pozitif Örgütsel Davranışın Örgütsel Sinizm Üzerindeki Etkileri: Kayseri İlindeki İmalat Sanayi İşletmelerinde Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.
19. James, M. S. L. (2005). Antecedents and consequences of cynicism in organizations: an examination of the potential positive and negative effects on school systems. The Florida State University College of Business.
20. Johnson, J. L., O'Leary-Kelly, A. M. (2003). "The Effects of Psychological Contract Breach and Organizational cynicism: Not All Social Exchange Violations Are Created Equal". *Journal of Organizational Behavior*, 24, 627-647.
21. Kalağan, G., Güzeller, C.O. (2010). "Öğretmenlerin Örgütsel Sinizm Düzeylerinin İncelenmesi". *Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, (Sayı 27), 83-97.
22. Kalağan, G. (2009). Araştırma görevlilerinin örgütsel destek algıları ile örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişki, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
23. Karacaoğlu, K., İnce, F., (2012) "Brandes, Dharwadkar ve Dean'in, Örgütsel Sinizm Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması: Kayseri Organize Sanayi Bölgesi Örneği" *Business and Economics Research Journal*, 3(3), 77-92.
24. Karcıoğlu, M.S., Naktiyok A. (2015). "Örgütsel Ortamda Algılanan Güven Düzeyinin Sinizm Üzerindeki Rolü: Atatürk Üniversitesi İdari Personeli Üzerinde Bir Araştırma" *AKÜ İİBF Dergisi*, XVII(1), Haziran, 19-34.
25. Kurul, E., Luck, G. (2013). *Köpeklerin Bilgeliği: Antikçağ Kiniklerinden Metinler*. İstanbul: Say Yayınları.
26. Kutanis R.Ö., Çetinel E. (2010). "Adaletsizlik Algısı Sinizmi Tetikler mi?: Bir Örnek Olay". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (Sayı 26), Nisan.
27. Mantere S., Martinsuo, M.(2001). "Adopting and Questioning Strategy: Exploring the Role of Cynicism and Dissent", *17th EGOS-Europen Group for Organisation Studies, Colloquium*, 5-7 July 2001, Lyon, France.

28. Mirvis, P. H., & Kanter, D. L. (1989). Combatting cynicism in the workplace. *National Productivity Review*, 8(4), 377-394.
29. Mirvis, P. H., & Kanter, D. L. (1991). Beyond demography: A psychographic profile of the workforce. *Human Resource Management*, 30(1), 45-68.
30. Nafei, W. A., Kaifi, B. A. (2013). "The Impact of Organizational Cynicism on Organizational Commitment: An Applied Study on Teaching Hospitals in Egypt". *European Journal of Business and Management*, 5(12), 131-147.
31. Naus, A.J.A.M. (2007) Organizational Cynicism on The Nature, Antecedents, and Consequences of Employee Cynicism Toward The Employing Organization, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Maastricht University, Maastricht, s.15-24.
32. Perçin, S. N., Özkul, E. (2009). "Turizm İşletmelerinde Örgütsel Bağlılık". Sabuncuoğlu, Z. (Ed.). *Turizm İşletmelerinde Örgütsel Davranış*. Bursa: MKM Yayıncılık, 21-48.
33. Piering, J. Cynics (ty). Internet Encyclopedia of Philosophy. A peer-Reviewed Academic Resource. <http://www.iep.utm.edu/cynics/>. Erişim Tarihi: 15. Mayıs. 2016.
34. Reichers, A. E., Waous, J.P., Austin, J.T. (1997). "Understanding and Managing Cynicism About Organizational Change". *The Academy of Management Executive*, 11(1), 48-59.
35. Sezgin, O. B., Tolay, E., Sürgevil, O. (2016). "Örgütsel Değişim Sinizmi: Çalışanların Değişime Karşı Tutumlarının İncelenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma". *Öneri Dergisi*, 12(45), 411-438.
36. Tett, R. P., Meyer, J. P. (1993). "Job Satisfaction, Organizational Commitment, Turnover Intention, and Turnover: Path Analyses Based On Meta-Analytic Findings". *Personnel psychology*, 46(2), 259-293.
37. Tolay, E., Sürgevil, O. S., Sezgin, O. B. (2015). "Örgütsel Değişim Sinizmi: Ölçek Geliştirme, Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması". 23. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, Muğla 883-888
38. Wilkerson, J.M., Evans, W.R., Davis, W.D. (2008). "A Test of Coworkers Influence on Organizational Cynicism, Badmouthing, and Organizational Citizenship Behavior". *Journal of Applied Social Psychology*, 38, 2273-2292.
39. Yalçınkaya, A. (2014). "Türkiye'de Örgütsel Sinizm: 2007-2012 Yılları Arasındaki Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme". **İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**, Temmuz, 16(3), 106-130.
40. Yüksel, H. (2015). Örgütsel Sinizm ve Bağlılık Arasındaki İlişki. İlk ve Ortaokul Öğretmenleri Üzerinde Bir Araştırma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Programı.
41. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5905ff9b87ae12.61677576